REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika 2023–2027 Eesti strateegiakava 2024. aasta tulemusaruande kokkuvõte

Euroopa Liidu ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on Euroopa Liidu liikmesriikide ühine poliitika, mida juhitakse Euroopa tasandil ning mida rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD). Fondide vahendite kasutamist juhib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium Eesti ÜPP strateegiakava 2023–2027 alusel. **ÜPP raames on Eestil võimalik kasutada 1,6 miljardit eurot avaliku sektori toetusraha kuni 2029. aastani.** ÜPP strateegiakava on kättesaadav Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kodulehel SIIT.

ÜPP eesmärkideks on tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse, edendab keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustab Euroopa Liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse, ning parandab maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda. Nende eesmärkide saavutamiseks rakendatakse ÜPP raames 50 sekkumist:

I samba toetused (EAGF):

1. Põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks (1.1)
2. Täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks (1.2)
3. Täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele (7.1)
4. Kliima- ja keskkonnakava: keskkonnasõbralik majandamime (ÖK1)
5. Kliima- ja keskkonnakava: mahepõllumajanduse ökokava (ÖK2)
6. Kliima- ja keskkonnakava: ökoalad (ÖK3)
7. Kliima- ja keskkonnakava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal (ÖK4)
8. Kliima- ja keskkonnakava: mesilaste korjeala toetus (ÖK5)
9. Põllumajandustootmisega seotud toetus piimalehma kasvatamiseks (1.3)
10. Põllumajandustootmisega seotud toetus ammlehma kasvatamiseks (1.4)
11. Põllumajandustootmisega seotud toetus ute ja kitse kasvatamiseks (1.5)
12. Põllumajandustootmisega seotud toetus teraviljakultuuride kasvatamiseks (1.6)
13. Põllumajandustootmisega seotud toetus puu- ja köögivilja ning marjakultuuride kasvatamiseks (1.7)
14. Põllumajandustootmisega seotud toetus seemnekartuli kasvatamiseks (1.8)
15. Mesindussektori sekkumine (2.1)

II samba toetused (EAFRD):

16. Loomade heaolu toetus (9.1)
17. Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (9.2)
18. Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus (9.3)
19. Mulla- ja veekaitsetoetus (KK4)
20. Väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetus (KK5)

21. Pärandniidu hooldamise toetus (KK6)
22. Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (KK7)
23. Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (KK8)
24. Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades (KK9)
25. Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendus- ja veerežiimi kahepoolsed reguleerimissüsteemid) kaasajastamisse erasektori poolt (1.9.1)
26. Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendussüsteemid) kaasajastamisse – avaliku sektori investeeringud (1.9.2)
27. Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (erateed) kaasajastamisse (1.9.3)
28. Toidutööstuse materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (2.2)
29. Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud FI (2.3)
30. Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine (2.5)
31. Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud FI (2.6)
32. Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (3.1.1)
33. Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse FI (3.1.2)
34. Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (8.1)
35. Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas (8.2)
36. Investeeringud bioressursside väärindamiseks (8.3)
37. Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (KK1)
38. Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlikud investeeringud) (KK2.1)
39. Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlikud investeeringud) (KK2.2)
40. Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised (KK3)
41. Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine (7.2)
42. Põllumajanduskindlustustoetus (1.10)
43. Innovatsioonikoostöö projektid – Euroopa innovatsioonipartnerluse tegevusrühma projektid (0.3)
44. Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetus (3.2)
45. Tunnustatud tootjaorganisatsioonide rakendamise toetus (3.3)
46. Lühikeste tarneahelate ja kohaliku turu arendamine (3.4)
47. LEADER – kogukonna juhitud kohalik areng (8.4)
48. Loomataudide kontrolliprogrammide alase koostöö toetus (9.4)
49. Teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi (AKIS) arendamise toetus (0.1)
50. Nõuandetoetus (0.2)

ÜPP 2024. eelarveaasta tulemusaruanne

Iga-aastaselt on Eestil kohustus esitada Euroopa Komisjonile tulemusaruanne, milles jälgitakse ÜPP strateegiakava rakendamise seisu, erinevate näitajate saavutustasemeid ning ühikusummasid. Võrreldes eelmise programmperioodiga on poliitika rohkem tulemustele suunatud ning kontrolle ei teostata enam toetusesaaja tasemel, vaid jälgitakse kuidas Eesti ÜPP strateegiakavasse kavandatud tulemused ÜPP eelarvega saavutab. Lisaks koostatakse ÜPP tulemusaruanne eelarveaasta kohta, mis algab 16. oktoobril ning lõppeb järgneva aasta 15. oktoobril. **Sellest tulenevalt vaatleb 2024. aasta tulemusaruanne perioodi 16. oktoober 2023 kuni 15. oktoober 2024**.

Toetuste väljamaksed

ÜPP teisel rakendamise aastal tehti väljamakseid kõikidest I samba (EAGF) toetustest ning ka osadest II samba (EAFRD) toetustest **kogusummas 229 199 433 eurot**. Väljamaksetest moodustasid otsetoetused 193 837 596 eurot, maaelu arengu toetused 34 023 937 eurot, mesindussektori toetus 139 198 eurot ning täiendav riiklik rahastus 1 198 712 eurot.

Eelarveaasta lõpu seisuga (15.10.2024) oli kasutatud **14,3% kogu programmperioodi eelarvest.**

ÜPP alt sai toetust kokku 13 291 põllumajandustootjat 977 643 hektarile põllumajandusmaale ning 66 808 hektarile metsamaale, milles ökokavade või keskkonna- ja kliimaalaste kohustustega oli kaetud 779 023 hektarit.

Otsetoetused

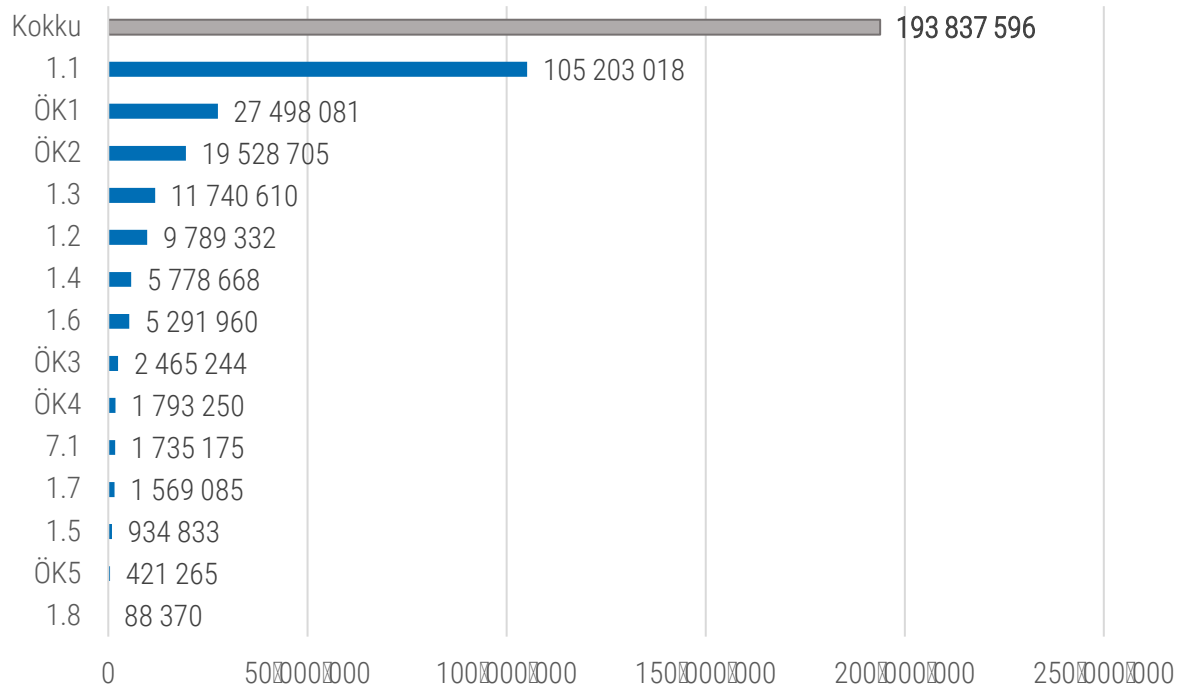

Allikas: Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

Sekkumise 1.1 Põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks (PST) eesmärk on pakkuda keskkonda hoidvalt avalikku teenust hooldatud põllumajandusmaastiku näol, kus on võimalik toota toitu, andes põllumajandustootjatele stabiilset sissetulekut, millega maandada võimalikke ettevõtlusriske. Sekkumise alt maksti toetust summas 105,2 mln eurot, millega toetati 13 029 põllumajandustootjat 976 135 hektari eest.

Sekkumise 1.2 Täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks (ÜJT) eesmärk on suunata toetus suurematelt põllumajanduslikelt ettevõtetelt teatud osas väiksematele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning toetada otsetoetuste taotlejaid, kelle kasutuses on 1 ja enam ha põllumajandusmaad, andes nende kasutuses olevate 1–130 ha eest täiendavat toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 9,7 mln eurot, millega toetati 13 016 põllumajandustootjat 440 457 hektari eest.

Sekkumise 1.3 Põllumajandustootmisega seotud toetus piimalehma kasvatamiseks eesmärk on piimalehmakasvatajate toetamine, tagades neile piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurenemise piiramata normaalset kasvu ja arengut. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine,

suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 11,7 mln eurot, millega toetati 657 põllumajandustootjat 44 128 piimalehma eest.

Sekkumise 1.4 Põllumajandustootmisega seotud toetus ammlehma kasvatamiseks eesmärk on lihaveisekasvatajate toetamine, tagades neile piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurenemise piiramata normaalset kasvu ja arengut. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine, suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 5,7 mln eurot, millega toetati 1072 põllumajandustootjat 43 609 ammlehma eest.

Sekkumise 1.5 Põllumajandustootmisega seotud toetus ute/kitse kasvatamiseks eesmärk on kitse- ja lambakasvatajate toetamine, tagades neile piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurenemise piiramata normaalset kasvu ja arengut. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine, suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 934 833 eurot, millega toetati 554 põllumajandustootjat 30 965 ute ja kitse eest.

Sekkumise 1.6 Põllumajandustootmisega seotud toetus tera- ja kaunviljakultuuride kasvatamiseks eesmärk on tera- ja kaunviljakasvatajate toetamine, tagades neile piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurenemise piiramata normaalset kasvu ja arengut. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine, suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 5,2 mln eurot, millega toetati 4294 põllumajandustootjat 22 928 hektari eest.

Sekkumise 1.7 Põllumajandustootmisega seotud toetus puu- ja köögivilja ning marjakultuuride kasvatamiseks eesmärk on aiandussektori toetamine, tagades neile piisava sissetuleku ja konkurentsivõime suurenemise piiramata normaalset kasvu ja arengut. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine, suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 1,5 mln eurot, millega toetati 572 põllumajandustootjat 4094 hektari eest.

Sekkumise 1.8 Põllumajandustootmisega seotud toetus seemnekartuli kasvatamiseks eesmärk on vähenevate mahtudega raskustes oleva sektori toetamine, tagades neile kvaliteetse sisendi seemnekartulina eelkõige toidujulgeoleku eesmärki täites. Toetuse eesmärk on ka toetuste õiglasema jaotuse tagamine, suunates väiksematele tootjatele enam toetust. Sekkumise alt maksti toetust summas 88 370 eurot, millega toetati 21 põllumajandustootjat 230 hektari eest.

Sekkumise 7.1 Täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele eesmärk soodustada põlvkondade vahetust ja noorte ettevõtjate liitumist põllumajandussektoriga. Sekkumise alt maksti toetust summas 1,7 mln eurot, millega toetati 326 noort põllumajandustootjat 17 325 hektarile.

Sekkumise ÖK1 Kliima- ja keskkonnakava: keskkonnasõbralik majandamine (KSM) eesmärk on soodustada keskkonnasõbralike majandamisviiside kasutuselevõttu ja jätkuvat kasutamist põllumajanduses, et kaitsta mulda ja vett ning parandada nende seisundit, samuti suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust ning tõsta põllumajandustootjate keskkonnateadlikkust. Sekkumise alt maksti toetust summas 27,4 mln eurot, millega toetati 2149 põllumajandustootjat 727 051 hektarile.

Sekkumise ÖK2 Kliima- ja keskkonnakava: mahepõllumajanduse ökokava (MAHE) eesmärk on soodustada mahepõllumajandusele üleminekut ja sellega jätkamist. Sekkumise alt maksti toetust summas 19,5 mln eurot, millega toetati 1735 mahepõllumajandustootjat 203 560 hektarile mahemaale.

Sekkumise ÖK3 Kliima- ja keskkonnakava: ökoalad (ÖKO) eesmärk on toetada ja aidata kaasa elurikkuse, sealhulgas elupaikade ja maastike säilimisele, soodustades keskkonnasäästlike majandamispraktikate kasutuselevõttu. Sekkumise alt maksti toetust summas 2,4 mln eurot, millega toetati 799 põllumajandustootjat 181 593 hektarile.

Sekkumise ÖK4 Kliima- ja keskkonnakava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal (ÖST) eesmärk on tagada põllumaal põllukahjurite looduslikud vaenlased, kes osutavad looduslikku kahjuritõrje ökosüsteemi teenust, vähendades seeläbi taimekaitsevahendite kasutamise vajadust. Lisaks tagavad põllu sees ja ümber olevad looduslikud alad ja maastikuelemendid ka teiste põllumajanduse jaoks oluliste liigirühmade nagu lindude, tolmeldajate, mullamikroobide jt püsimise ja mitmekesisuse. Sekkumise alt maksti toetust summas 1,7 mln eurot, millega toetati 2527 põllumajandustootjat 82 836 hektarile.

Sekkumise ÖK5 Kliima- ja keskkonnakava: mesilaste korjeala toetus (MESI) eesmärk on pakkuda tolmeldajatele põllumajandusmaastikus toiduressurssi, mis omakorda tagab nii looduslike kui ka kultuurtaimede mitmekesisuse, liikide ja kohalike populatsioonide elujõu ja mõjutab positiivselt ka teisi nendest sõltuvaid organismirühmasid ning toetab seetõttu elurikkust ja ökosüsteemide toimimist (ökohüvesid) laiemalt. Sekkumise alt maksti toetust summas 421 265 eurot, millega toetati 87 põllumajandustootjat 1457 hektarile.

Mesindussektori sekkumised

Mesindussektori sekkumise toetusesaajaks oli 1 mesinduskogu, mille liikmeteks oli 15.10.2024 seisuga 8 mesindussektori organisatsiooni. Viie sekkumise peale maksti toetust kokku summas 139 198 eurot:

- **Sekkumise 2.1.1 Mesinike teadmiste ja oskuste parandamise ja tehnilise abi** raames maksti esimese nimetatud tegevuse kohta välja 54 957 eurot ja tehnilist abi maksti 20 000 eurot;
- **Sekkumise 2.1.2 Materiaalsete ja mittemateriaalsete investeeringute** raames maksti välja 9947 eurot;
- **Sekkumise 2.1.3 Analüüse tegevate laboratooriumite toetamise** raames maksti välja 14 259 eurot;
- **Sekkumise 2.1.4 Koostöö teadusasutustega** raames maksti välja 25 035 eurot;
- **Sekkumise 2.1.5 Tarbijate teadlikkuse tõstmise** raames maksti välja 15 000 eurot.

Maaelu arengu sekkumised

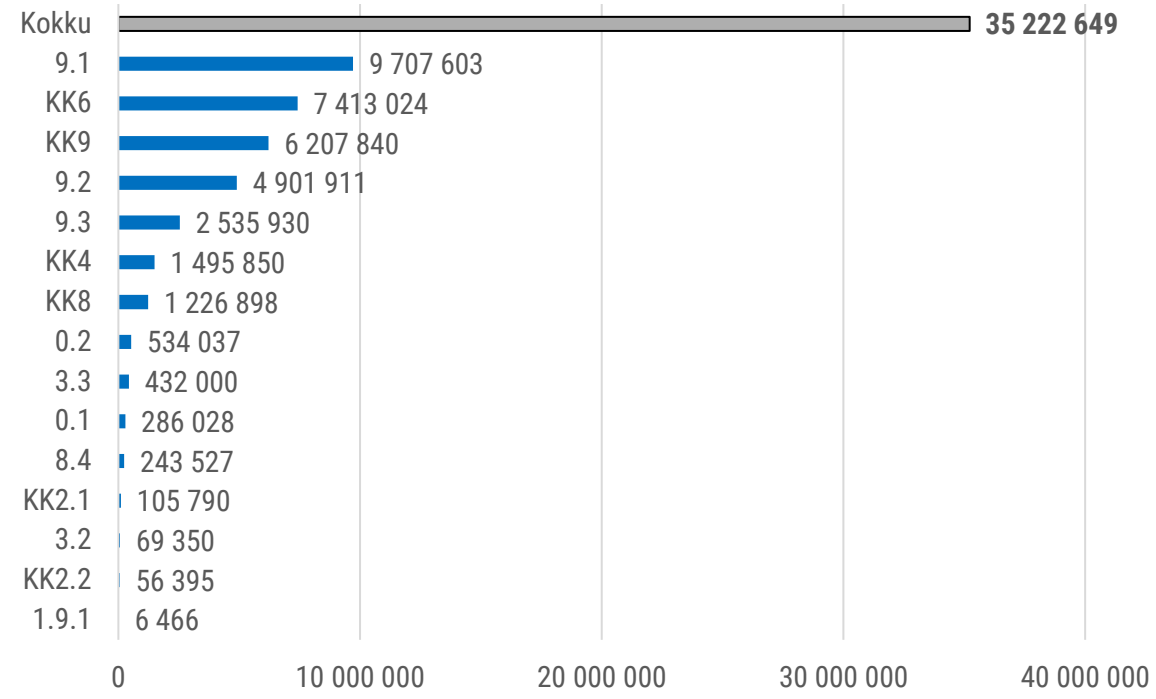

Allikas: Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

Sekkumise 9.1 Loomade heaolu toetus (LHT) eesmärk on tõsta loomakasvatajate teadlikkust loomade heaolust ja toetada põllumajandustootjaid, kes täidavad loomade heaolu kõrgemaid nõudeid ning parandavad sellega loomade heaolu ja tervist. Lisaks aitab toetus vähendada loomakasvatuse negatiivset keskkonnamõju õhule ja mullale ning suurendada rohumaade elurikkuse säilitamiseks ekstensiivselt karjatatavate loomade hulka seejuures loomade üldarvu ja loomkoormuse tõusu soodustamata. Sekkumise alt maksti toetust summas 9,7 mln eurot, millega toetati 791 põllumajandustootjat 99 121 loomühiku eest.

Sekkumise 9.2 Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHEL) eesmärk on arendada mahepõllumajandust, suurendada mahepõllumajanduse konkurentsivõimet, säilitada ja suurendada bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust, säilitada ja parandada mullaviljakust ja veekvaliteeti ning parandada loomade heaolu. Sekkumise alt maksti toetust summas 4,9 mln eurot, millega toetati 1001 põllumajandustootjat 171 201 hektari eest.

Sekkumise 9.3 Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus (KMN) eesmärk on tõsta loomakasvatajate teadlikkust karjatervise olulisusest vastamaks ühiskonna ootustele loomakasvatuslikus toidutootmises. Sekkumise alt maksti toetust summas 2,5 mln eurot, millega toetati 105 põllumajandustootjat 56 354 loomühiku eest.

Sekkumise KK4 Mulla- ja veekaitsetoetus (MULD/VESI) eesmärk mullakaitseliselt on süsiniku emissiooni vähendamine ning muldade orgaanilise süsiniku varu ja turvasmuldade kaitsmine ning veekaitseliselt põllumajandusmaal toitainete leostumise ohu vähendamine. Sekkumise alt maksti toetust summas 1,4 mln eurot, millega toetati 388 põllumajandustootjat 20 441 hektari eest.

Sekkumise KK5 Väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetus (VPR) eesmärk on säilitada kõrge bioloogilise väärtusega püsirohumaid, kus on kujunenud või säilinud looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused liigirikkuseks. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise KK6 Pärandniidu hooldamise toetus (NIIT) eesmärk on pärandniite ehk poollooduslikke kooslusi ja seeläbi liigirikkust kogu põllumajandusmaal. Sekkumise alt maksti toetust summas 7,4 mln eurot, millega toetati 837 põllumajandustootjat 47 470 hektari eest.

Sekkumise KK7 Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT) eesmärk on säilitada kohalike tingimustega kohastunud ja geneetilisest erosioonist ohustatud taimede geneetilist ressurssi, edendada kultuuripärandi ja geneetilise mitmekesisuse seisukohast oluliste kohalike taimesortide kasvatamist ning soodustada kohalike puuvilja- ja marjasortidega uute istandike rajamist. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise KK8 Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL) eesmärk on tagada kultuuripärandi ja geneetilise mitmekesisuse seisukohast oluliste ja ohustatuks loetud kohalike tõugude säilitamine. Sekkumise alt maksti toetust summas **1**,2 mln eurot, millega toetati 501 põllumajandustootjat 5620 loomühiku eest.

Sekkumise KK9 Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades eesmärk on toetada metsamajandajaid, kes täidavad looduskaitseseadusest tulenevaid kohustusi ja piiranguid loodusliku linnustiku kaitseks, looduslike elupaikade, loomastiku ja taimestiku kaitseks. Sekkumise alt maksti toetust summas 6,2 mln eurot, millest EAFRD moodustas 5 mln eurot ning täiendav riiklik rahastus peaaegu 1,2 mln eurot, millega toetati 4830 metsamajandajat 57 861 hektari metsamaa eest.

Sekkumise 1.9.1 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendus- ja veerežiimi kahepoolsed reguleerimissüsteemid) kaasajastamisse erasektori poolt eesmärk on kuivendatud põllumajandusmaal põllumajandustootmisel kohaneda kliimamuutustega ning tagada pinna- ja põhjavett

säästvate põllumajanduspraktikate levikut ja mullaviljakuse säilitamist. Sekkumise alt maksti toetust summas 6466 eurot, millega toetati 1 taristuinvesteeringut.

Sekkumise 1.9.2 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendussüsteemid) kaasajastamisse avaliku sektori poolt eesmärk on tagada eesvoolude tehniline ja ökoloogine hea seisund, millega vähendatakse negatiivset mõju maakasutusele ja keskkonnale. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 1.9.3 Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (erateed) kaasajastamisse eesmärk on tagada teede korrashoid, et erateed kannaksid kaasaegset põllumajandus- ja metsatehnikat ning oleks kaitstud mulla tallamise eest. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 2.2 Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud eesmärk on toidutööstuste majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmine ning aidata kaasa keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Rahastamisvahenditest (finantsinstrumendid, FI) 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud, nende kaudu on planeeritud rakendada järgmisi sekkumisi:

- 2.3 Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud;
- 2.6 Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud;
- 3.1.2 Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse;
- 8.1.2 Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks.

Sekkumise 2.5 Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine eesmärk on suurendada väikeste põllumajandustootjate konkurentsivõimet ning aidata kaasa mitmekesise põllumajandusettevõtete struktuuri säilimisele. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 3.1.1 Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse eesmärk on ühistegevuse soodustamine tootmise ja töötlemise etapis, et selle kaudu tõsta põllumajandustootjate omavaheline koostöö järgmisele tasandile ja aidata kaasa põllumajandustootjate positsiooni parandamisele toidutarneahelas. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 8.1 Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks eesmärk on suurendada arengule suunatud, suurt lisandväärtust loovate ja kõrge konkurentsivõimega ettevõtete osakaalu maapiirkonnas ning parandada selliste ettevõtete ligipääsu finantsinstrumentidele. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 8.2 Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas eesmärk on ettevõtete konkurentsivõime tugevnemine, inimeste sissetulekute suurenemine ja ettevõtluskeskkonna arenemine maapiirkonnas. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 8.3 Investeeringud bioressursside väärindamisse eesmärk on ringbiomajanduse edendamine maapiirkonnas, selleks vajalike investeeringute toetamine kõrval- ja kaassaaduste ning jääkide väärindamiseks ja kõrvalsaaduste töötlemise võimekuse suurendamiseks. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise KK1 Põllumajandusettevõtja keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamise investeeringutoetus eesmärk on läbi materiaalsete investeeringute, millega võivad kaasneda ka immateriaalsed investeeringud, soodustada põllumajandustootmises ressursitõhusust, vältida jäätmete ja heitmete teket, vähendada tootmisest tulenevat keskkonnamõju ja kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada loomade heaolu ja bioohutust. tugevnemine, inimeste sissetulekute suurenemine ja ettevõtluskeskkonna arenemine maapiirkonnas. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise KK2.1 Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlikud investeeringud) eesmärk on suurendada puistute juurdekasvu ja süsiniku sidumise võimet tootliku ja kestliku metsamajandamisega, millega pikas perspektiivis säilitatakse metsade süsinikuvaru. Sekkumise alt maksti toetust summas 105 790 eurot, millega toetati 62 metsaomanikku.

Sekkumise KK2.2 Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlikud investeeringud) eesmärk on ennetada ja kõrvaldada metsakahjustusi ning luua võimalused puistu kiiremaks kasvuks, et seeläbi kiirendada metsa taastumist ja süsiniku sidumist. Sekkumise alt maksti toetust summas 56 395 eurot, millega toetati 12 metsaomanikku.

Sekkumise KK3 Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised eesmärk on vähendada põllumajanduse ja metsamajanduse negatiivset mõju veekogumitele, suurendada elurikkust ning edendada ökosüsteemide teenuseid. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 7.2 Noorte ja uute põllumajandustootjate tegevuse alustamine ja maapiirkondades ettevõtlusega alustamise toetus eesmärk on toetada noori ettevõtjaid põllumajandusliku ettevõtlusega alustamisel ning motiveerida rohkem noori ettevõtjaid maapiirkonda elama asuma. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 1.10 Põllumajanduskindlustustoetus eesmärk on suurendada põllumajandustootjate panust tootmisriskitegurite vähendamisel, tagades seeläbi põllumajandusettevõtte stabiilsuse, ning vähendada tootmisriskidest tekkida võivat finantskahju. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 0.3 Innovatsioonikoostöö projektid – Euroopa innovatsioonipartnerluse tegevusrühma projektid eesmärk on soodustada Euroopa Innovatsioonipartnerluse (EIP) projektide rakendamist ja innovatsioonikoostööd taotlejate ning teadus- ja arendusasutuste ja teadus- ja arendustegevusega tegelevate asutuste vahel, et seeläbi parandada maapiirkonna ettevõtete positsiooni väärtusahelas, suurendada kliima- ja ressursitõhusust ning maandada vastupanuvõimet turu- ja tootmisriskidele, säilitades samas elurikkust ning looduslikest ja klimaatilistest tingimustest tulenevaid iseärasusi. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 3.2 Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine eesmärk on parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas, motiveerides neid koostööle, et läbi tootmismahtude kontsentreerumise, ühtlase kvaliteedi ning tarbijate teadmiste suurendamise muuta oma toode turul nähtavaks ning teenida seeläbi suuremat tulu. Sekkumise alt maksti toetust summas 69 350 eurot, millega toetati 2 riiklikult tunnustatud kvaliteedikava.

Sekkumise 3.3 Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine eesmärk on toetada tunnustatud tootjaorganisatsioone oma juhtimisvõimekuse tõstmisel ning seeläbi tagada nende jätkusuutlikkus. Sekkumise alt maksti toetust summas 432 000 eurot, millega toetati 5 tootjaorganisatsiooni.

Sekkumise 3.4 Lühikeste tarneahelate ja kohaliku turu arendamine eesmärk on toetada lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude arendamist toidusektori osapoolte koostööd soodustades, et vähendada vahendajate arvu tarneahelas ning toetada põllumajandussaadustele ja toidule uute turustusvõimaluste loomist. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 8.4 LEADER – kogukonna juhitud kohalik areng eesmärk on maapiirkondades atraktiivse elu- ja ettevõtluskeskkonna ning aktiivsete ja ühtehoidvate kohalike kogukondade terviklik arendamine läbi LEADER-põhimõtte. Eestis tegutseb 26 kohalikku tegevusgruppi ning nende poolt välja töötatud kohalike arengu strateegiatega hõlmatud elanikkond on 525 652. Sekkumise alt maksti toetust summas 243 527 eurot.

Sekkumise 9.4 Loomataudide kontrolliprogrammide alase koostöö toetus eesmärk on motiveerida koostööd põllumajandustootjate ja neid ühendavate tulundusühistute vahel eesmärgiga töötada välja majandusliku mõjuga loomataudide nagu infektsioosne rinotrahheiit (IRT) ja veiste viirusdiarröa (VVD) kontrolli- ja likvideerimisprogrammid. Sekkumisest 2024. eelarveaastal väljamakseid ei tehtud.

Sekkumise 0.1 Teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi (AKIS) arendamise toetus eesmärk on tõsta sektori ettevõtete konkurentsivõimet, luues täiendavaid võimalusi põllumajanduse ja maapiirkondade elu kaasajastamiseks, edendades ja jagades teadmisi, toetades innovatsiooni ja digiüleminekut ning ergutades nende kasutuselevõttu. Sekkumise alt maksti toetust summas 286 028 eurot, millega valmistati ette uut teadmussiirde perioodi ning pakuti nõuande- ja innovatsiooniteenust.

Sekkumise 0.2 Nõuandetoetus eesmärk on kasvatada nõustajate rolli innovatsioonikoostöös ning soodustada koostööd üldisemalt nii nõuandesüsteemi eri osapoolte vahel, nõustajate ja teadlaste vahel, rahvusvahelist koostööd jne. Sekkumise alt maksti toetust summas 534 037 eurot, millega on toetatud 1968 koolitus- ja nõustamistegevust.

Tulemusnäitajate saavutamine

Euroopa Liidu liikmesriigid kasutavad oma ÜPP strateegiakavade tulemuslikkuse hindamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 lisas I loetletud tulemusnäitajaid. Nendest näitajatest on Eesti ÜPP strateegiakavas kasutatud kokku 33 tulemusnäitajat:

1) **R.1** Tulemuslikkuse suurendamine teadmiste ja innovatsiooni kaudu: Nende isikute arv, kes saavad kasu sellisest nõustamisest, koolitusest, teadmiste vahetamisest või kes osalevad sellistes Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmades, mida toetatakse ÜPP raames, et suurendada kestlikku majanduslikku, sotsiaal-, keskkonna-, kliima- ja ressursitõhususe alast tulemuslikkust;
2) **R.2** Nõuande- ja teadmistevahetussüsteemide sidumine: Nende toetust saavate nõustajate arv, kes tuleb integreerida põllumajanduse teadmus- ja innovatsioonisüsteemidesse (AKIS);
3) **R.3** Põllumajanduse digiteerimine: ÜPP kaudu täppispõllumajanduse tehnoloogiale antavast toetusest kasu saavate põllumajandusettevõtjate osakaal;
4) **R.4** Sissetulekutoetuse sidumine standardite ja heade tavadega: Sissetulekutoetusega hõlmatud ja teatavate tingimuste täitmisega seotud kasutatava põllumajandusmaa osakaal;
5) **R.5** Riskijuhtimine: ÜPP riskijuhtimisvahenditest toetust saavate põllumajandusettevõtete osakaal;
6) **R.6** Toetuse ümberjaotamine väiksematele põllumajandusettevõtetele: Keskmisest väiksema suurusega rahastamiskõlblikele põllumajandusettevõtetele antava täiendava otsetoetuse protsent hektari kohta (võrreldes keskmisega);
7) **R.8** Põllumajandusettevõtete toetamine spetsiifilistes sektorites: Nende põllumajandusettevõtete osakaal, mis saavad kasu tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetusest, et suurendada konkurentsivõimet, kestlikkust või parandada kvaliteeti;
8) **R.9** Põllumajandusettevõtete kaasajastamine: ümberkorraldamiseks ja kaasajastamiseks, sh ressursitõhususe suurendamiseks antavat investeeringutoetust saavate põllumajandusettevõtjate osakaal;
9) **R.10** Parem tarneahela korraldus: ÜPPst toetatud tootjarühmades, tootjaorganisatsioonides, kohalikel turgudel, lühikestes tarneahelates ja kvaliteedikavades osalevate põllumajandusettevõtete osakaal;
10) **R.14** CO2 säilitamine mullas ja biomassis: Kasutatava põllumajandusmaa osakaal, mis on hõlmatud toetatud kohustustega, mille eesmärk on vähendada heitkoguseid või säilitada süsiniku säilitamine või seda parandada (sealhulgas püsirohumaa, püsiva taimkattega püsikultuurid, põllumajandusmaa märg- ja turbaalal);

11) **R.15** Põllu- ja metsamajandusest ning muudest taastuvatest energiaallikatest saadav taastuvenergia: Toetatud investeeringud taastuvenergia, sealhulgas bioressursipõhise energia tootmisvõimsusesse (megavattides);
12) **R.16** Kliimaga seotud investeeringud: Nende põllumajandusettevõtete osakaal, kes saavad ÜPP investeeringutoetust, millega aidatakse kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele ning taastuvenergia või biomaterjalide tootmisele;
13) **R.18** Investeeringutoetus metsandussektorile: Koguinvesteering metsandussektori tulemuslikkuse parandamiseks (eurodes);
14) **R.19** Muldade parandamine ja kaitse: Kasutatava põllumajandusmaa osakaal, mis on hõlmatud toetatud kohustustega, millega soodustatakse mulla majandamist, et parandada mulla kvaliteeti ja elustikku (nt mullaharimise vähendamine, põllumajanduskultuuridest taimkate, külvikord, sealhulgas liblikõieliste kultuuridega);
15) **R.21** Vee kvaliteedi kaitse: Veekogude kvaliteedi parandamise toetust saavate kohustustega hõlmatud kasutatava põllumajandusmaa osakaal;
16) **R.22** Toitainete säästev majandamine: Toitainete parema majandamisega seotud toetatud kohustustega hõlmatud kasutatava põllumajandusmaa osakaal;
17) **R.24 Pestitsiidide säästev ja vähendatud kasutamine:** Selliste toetatud erikohustustega hõlmatud kasutatava põllumajandusmaa osakaal, mis viivad pestitsiidide säästva kasutamiseni, et vähendada pestitsiididega seotud riske ja mõju;
18) **R.25** Loomakasvatussektori keskkonnatoime: Keskkonnasäästlikkuse parandamiseks võetud toetatud kohustustega hõlmatud loomühikute osakaal;
19) **R.26** Loodusvaradega seotud investeeringud: Nende põllumajandusettevõtete osakaal, kes saavad ÜPP tootlikku ja mittetootlikku investeerimistoetust seoses loodusvarade hooldamisega;
20) R.27 Keskkonna- või kliimaalane tulemuslikkus maapiirkondadesse investeerimise kaudu: Selliste tegevuste arv, mis aitavad kaasa keskkonnasäästlikkusele ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise eesmärkide saavutamisele maapiirkondades;
21) R.28 Keskkonna- või kliimaalane tulemuslikkus teadmiste ja innovatsiooni kaudu: Nende isikute arv, kes saavad kasu nõustamisest, koolitusest, teadmiste vahetamisest või osalevad ÜPPst toetatavates Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmades, mis on seotud keskkonna- või kliimaalase tulemuslikkusega;
22) R.29 Mahepõllumajanduse arendamine: ÜPP raames mahepõllumajanduseks toetust saava kasutatava põllumajandusmaa osakaal, jaotatuna säilitamise ja ülemineku vahel;
23) R.30 Säästva metsamajandamise toetamine: Metsakaitse ja ökosüsteemi teenuste majandamise toetamiseks võetud kohustustega hõlmatud metsamaa osakaal;
24) R.31 Elupaikade ja liikide säilitamine: Selliste toetatavate kohustustega hõlmatud kasutatava põllumajandusmaa osakaal, millega toetatakse elurikkuse säilitamist või taastamist, sealhulgas suure loodusväärtusega põllumajandustavasid;
25) R.33 Natura 2000 kaitsekorralduse parandamine: Toetatud kohustustega hõlmatud Natura 2000 alade osakaal;
26) R.34 Maastikule iseloomulike vormide säilitamine: Maastikule iseloomulike vormide, sealhulgas hekkide ja puude haldamise toetatud kohustustega hõlmatud kasutatava põllumajandusmaa osakaal;
27) **R.35** Mesitarude säilitamine: ÜPPst toetatud mesitarude osakaal;
28) **R.36** Põlvkondade vahetumine: ÜPP toetusega tegevuse alustamisest kasu saavate noorte põllumajandustootjate arv, sealhulgas sooline jaotus;
29) **R.37** Majanduskasv ja töökohad maapiirkondades: ÜPP projektide raames toetatavad uued töökohad;
30) **R.38** LEADERiga hõlmatus: LEADER kohalike tegevustrateegiatega hõlmatud maaelanike osakaal

31) **R.39** Maamajanduse arendamine: ÜPP toetuse abil arendatud maapiirkondade ettevõtete, sealhulgas biomajanduse ettevõtete arv;
32) **R.43** Antimikroobikumide kasutamise piiramine: Selliste loomühikute osakaal, mis on seotud antimikroobikumide kasutamist piiravate toetatud meetmetega (ennetamine/vähendamine);
33) **R.44** Loomade heaolu parandamine: loomade heaolu parandamise toetatud meetmetega hõlmatud loomühikute osakaal.

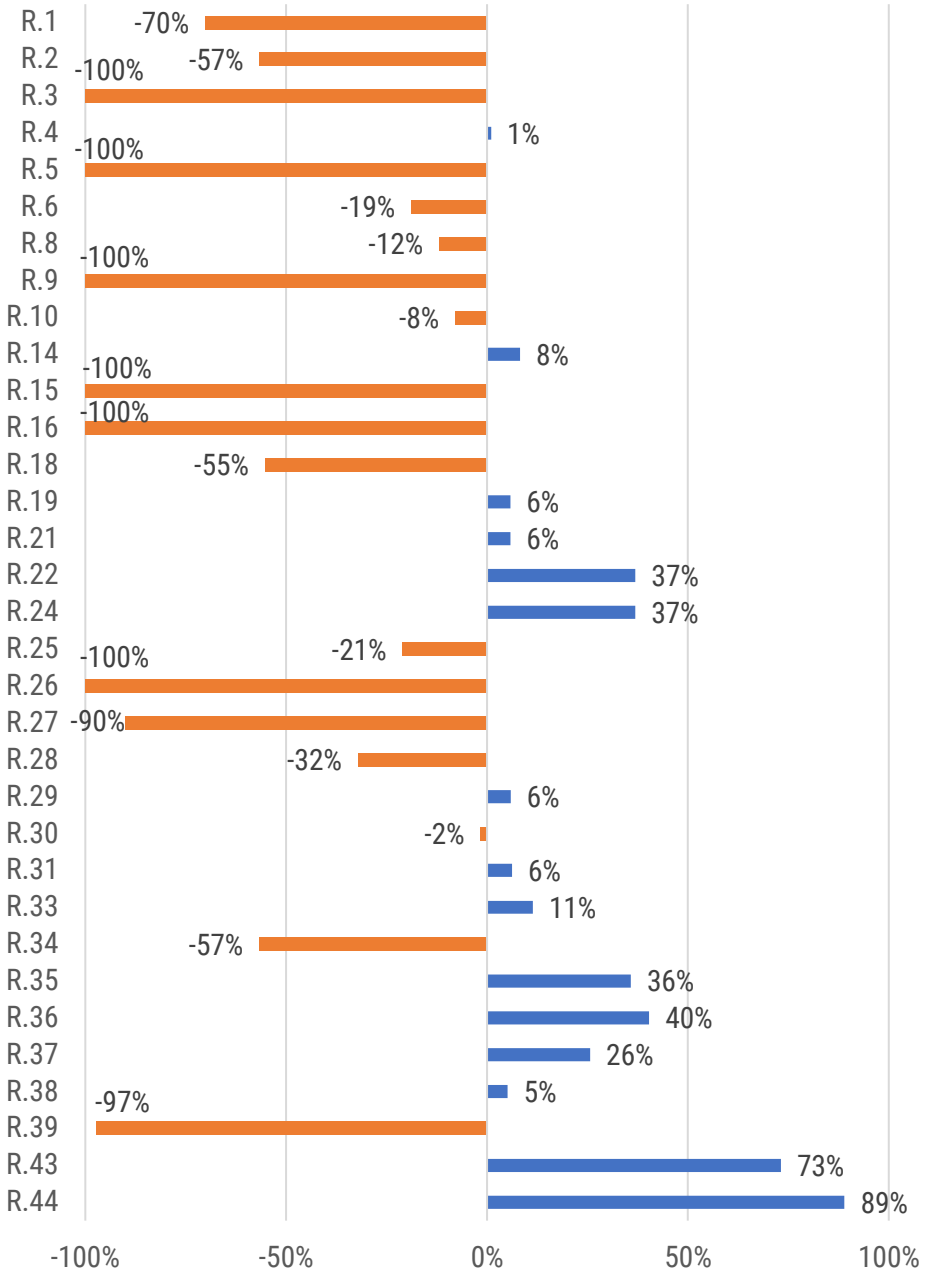

Allikas: Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

2024. aastal saavutati või ületati seatud sihttase 15 tulemusnäitaja puhul. Väga hea tulemuse saavutasid tulemusnäitajad **R.22, R.24, R.35, R.36, R.37, R.43 ja R.44**. 2023. aastal jäi näitaja R.35 30% ulatuses alla seatud sihttaseme ning näitajad R.38 ja R.44 ei saavutanud üldse seatud sihttaset, kuid 2024. aastal need näitajad hoopis ületasid seatud sihttasemed – R.35 36% võrra, R.38 5% võrra ning R.44 lausa 89% võrra.

Mitmed ÜPP sekkumised ei ole jõudnud veel rakenduda eelmise perioodi Maaelu arengukava 2014-2020 (MAK) samasisuliste meetmete jätkuva rakendamise tõttu või on nende ÜPP sekkumiste väljatöötamine võtnud planeeritust kauem aega, millest tulenevalt ei ole ka saavutatud osade tulemusnäitajate eesmärke.